

بسمه تعالی

اشاره:

مأمورین انتظامی و اطلاعاتی و سایر مأمورینی که به موجب قانون اجازه حمل و استفاده از اسلحه را دارند برای بکارگیری اسلحه تابع مقررات و شرایطی هستند که در صورت عدم رعایت آنها دارای مسؤولیت مدنی و کیفری می شوند و در دادگاهها و مراجع ذیصلاح قابل تعقیب هستند.

شرح مطلب به این قرار است که مأمورین مسلح برای استقرار نظم و امنیت و جلوگیری از فرار متهم یا مجرم و یا در مقام ضابط قوه قضائیه تحت شرایط زیر مجاز به استفاده از اسلحه هستند:

- ۱ - دارای سلامت روحی و جسمی که متناسب با مأموریت محوله است، باشند.

- ۲ - آموزشهای لازم را دیده باشند.

- ۳ - تسلط کامل به اسلحه ای که در اختیارشان قرار گرفته داشته باشند.

- ۴ - با مقررات مربوط به بکارگیری اسلحه آشنا باشند.

پرسش: مأمورین مسلح تحت چه شرایطی اجازه بکارگیری از سلاح را دارند؟

پاسخ: در صورتی که برای دفاع از خود در برابر کسی که با سلاح سرد یا گرم به آنان حمله نماید یا بدون سلاح به او حمله

می کند ولی شرایط و اوضاع احوال به نحوی است که بدون بکارگیری اسلحه دفاع شخصی امکان نداشته باشد یا در موردی که مأمور مشاهده می کند که دیگری مورد حمله واقع شده و جانش در خطر است یا برای دستگیری سارق و کسی که اقدام به ترور و تخریب یا انفجار می کند یا در مورد شخص بازداشت شده یا زندانی که فرار می کند و اقدامات دیگری برای دستگیری و توقف او ثمربخش نباشد، مورد استفاده قرار دهد. همچنین اگر برای حفظ اماکن و تأسیسات و تجهیزات انتظامی نظامی و امنیتی یا حفظ سلاحی که در اختیار مأمور قرار می گیرد یا برای حفظ اماکن مهم و حساس در مقابل هرگونه هجوم و حمله جهت ترور و تخریب، آتش سوزی و غارت اسناد و اموال و گروگانگیری و اشغال و همچنین برای جلوگیری و مقابله با اشخاصی که از مرزهای غیرمجاز قصد ورود و یا خروج را داشته و به اخطار مأمورین مرزی توجه نشود، مجبور به استفاده شود.

پرسش: در صورت وجود شرایط قانونی برای بکارگیری

اسلحه آیا مأمور حق تیراندازی دارد؟

پاسخ: مأمورین هنگامی مجاز به استفاده از اسلحه هستند که

چاره ای جز بکارگیری از آن نداشته باشند و در صورت لزوم

استفاده از اسلحه، باید قبل از شلیک به طرف مقابل اخطار کنند

و سپس اول تیرهوایی و بعد تیراندازی کمر به پایین در آخر امر و مؤثر نبودن مراتب گفته شده از تیراندازی به کمر به بالا استفاده کنند. در مورد تظاهرات غیرقانونی و برای فرونشاندن شورش و بلوا و ناآرامی‌هایی که بدون بکارگیری اسلحه مهار آنها امکان پذیر نباشد اولاً بکارگیری اسلحه باید با دستور فرمانده عملیات باشد ثانیاً قبلاً از وسایل دیگری برای خاتمه ناآرامی استفاده شده و مؤثر واقع نگردیده باشد ثالثاً قبل از بکارگیری سلاح با اخلاصگران و شورشیان نسبت به بکارگیری سلاح اتمام حجت شده باشد.

پرسش: چه نهادی مسؤول تشخیص ناآرامی است؟
 پاسخ: این امر برعهده رئیس شورای تأمین استان و شهرستان و در غیاب او برعهده معاون آنان است و اگر فرماندار معاون سیاسی نداشته باشد این مسؤولیت به یکی از اعضای شورای تأمین محول خواهد شد.

پرسش: در صورت عدم توجه به فرمان توقف برای بازرسی از اتومبیل آیا مأموران حق بکارگیری از اسلحه را دارند؟
 پاسخ: برابر قانون تیراندازی به وسایل نقلیه هنگامی مجاز است:

۱ - بر مبنای دلایل و منابع اطلاعاتی صحیح و معتبر بدست بیاید که وسیله نقلیه مسروقه یا حامل افراد متواری یا اموال مسروقه یا کالای قاچاق یا مواد مخدر یا سلاح و مهمات به صورت

غیرمجاز است.

۲ - در صورتی که از وسیله نقلیه برای تهاجم عمدی به مأمورین و یا مردم استفاده شده باشد.

ضمناً مأموران مکلفند در ایستگاههای بازرسی از وسایل هشدار دهنده از قبیل چراغ گردان، تابلو و ... استفاده نمایند و علاوه بر این با صدای رسا و بلند به راننده وسیله نقلیه ایست دهند و اگر راننده به اخطار ایست آنان توجه ننمود از اسلحه استفاده کنند. هنگام استفاده از اسلحه مأمورین باید مواظب باشند که تیراندازی آنان به شخص ثالث ضرر و آسیب وارد نکند.

پرسش: اگر مأمور با رعایت شرایط قانونی از اسلحه استفاده کرد و عمل او منجر به فوت یا آسیب بدنی دیگری شد ولی ثابت شود که متوفی یا مصدوم بی گناه بوده چه کسی مسئولیت دارد؟
 پاسخ: نخست آنکه مأمورینی که با رعایت مقررات قانون از اسلحه استفاده می کنند هیچ گونه مسئولیت جزایی و مدنی ندارند اما اگر ثابت شود که شخص متوفی یا مصدوم بی گناه بوده پرداخت دیه و جبران خسارت وارده به این اشخاص برعهده سازمانی است که مأمور در آن انجام وظیفه می کند. اما اگر مأمور برخلاف مقررات قانون از اسلحه استفاده کرده باشد علاوه بر تحمل مجازات قانونی عملش، خسارات وارد را نیز باید جبران کند.